

Poul Ove Pedersen: Vandringer og den regionale udvikling – i et langsigtet perspektiv.

Sydjysk Universitetsforlag, Esbjerg 1983. 240 s., fig. 22 cm. kr. 94,50.

Denne udmærkede bog beskæftiger sig med sammenhængen mellem vandringer, mobilitet på arbejdsmarkedet, udvikling i virksomhedsstruktur og uddannelsessystem. Perspektivet er lagt, som titlen viser – til begyndelsen af forrige århundrede, men hovedvægten er naturligvis lagt på de seneste 20-30 år. Bogen er baseret på teorierne om de lange svingninger i økonomien og forklarer på basis heraf, hvorfor de regionale skift, der identificeres i undersøgelsen, er indtrådt. Forfatteren diskuterer endvidere modsætningen mellem forskellige teoretiske angrebsvinkler og finder arbejdsmarkeds- og uddannelsesteorier for at være alt for kortsigtede. Danmarks økonomiske og regionale udvikling bliver ind delt med »long wave« teorien som model i en række perioder, hvor rolige forløb afløses af strukturskift. Det sker i en cyklisk rytme med næsten faste bølgebevægelser. Der lægges her særlig vægt på de teknologiske innovationers gennemslag og de geografiske konsekvenser heraf. – Bogen henvender sig primært til regionplanlæggere; men den fortjener udbredelse indenfor videnskab og højere undervisning, fordi den på forbilledlig vis inddrager en række komplekse teorier. Og man må tilslutte sig forfatterens ønske om, »at nationaløkonomerne i højere grad vil betragte regionalpolitik som en integreret del af den økonomiske politik og ikke bare som en social hjælpeforanstaltning«. – Bogen knytter sig til en række andre geografiske værker om regional udvikling og demonstrerer den store anvendelighed af geografien.

Henning Mørch

Blair Badcock: Unfairly structured cities.

Blackwell, Oxford 1984. XIII, 395 s. 24 cm. Paperback: GBP 8.50. Hardback: GBP 27.50.

Det er ikke en bygeografi i gængs forstand, som forfatteren har haft for øje, men hovedvægten i behandlingen er lagt på de økonomiske og politiske processer, der skaber og former byen og urbaniseringen som sådan, og især lægges der vægt på at udrede de måder, som kapitalen reproduceres på og den rollefordeling, som de forskellige kapitalformer indgår i og deres sammenspil i den kapitalistiske verden. Han viser også, hvordan disse kapitalformer på hver sin vis formidler de sociale

processer og i forbindelse hermed påvirker og er ansvarlig for arealbenyttelsen og dens fordeling i byrummet. Forfatteren er særdeles velorienteret i de nyere byteoretiske udredninger og diskuterer de kendte navne med fin analytisk sans, samtidig med at han belyser disses teorier med egne statistiske belæg. De historiske byprocesser får også deres behandling, når han f.eks. diskuterer industrialiseringen som baggrund for urbaniseringen, eller omvendt. Bogen kan absolut anbefales, men man skal blot være godt inde i den nomenklatur, der anvendes, og den sproglige form er ikke altid lige godt tilgængelig for en ikke-angelsaker.

Viggo Hansen

Loads and roads in Scotland and beyond: land transport over 6000 years/ ed. by Alexander Fenton and Geoffrey Stell.

Donald, Edinburgh 1984. VII, 144 s. ill. 24 cm. GBP 8.50.

Selv om G. S. Maxwell nok i denne samling essays giver en fortrinlig redegørelse for vejbygningen i Romertiden og demonstrerer flittig og resultatrig brug af flyfotos, og såvel C. W. Barrow som T. Ruddock begge indgående beskæftiger sig med tidlig brobygningsteknik i Skotland, så er det dog efter anmelderens mening til ordet »beyond«, d.v.s. uden for (Skotland), at et videre perspektiv er knyttet. Det gælder især J. M. Coles' indlæg, der behandler præhistoriske veje og trækspor i England (med sideblik til bl.a. Danmark), og hans generelle kommentarer til forskningen heraf ligesom hans forskellige små hip til arkæologernes arbejdsmetoder og udsyn. To andre indlæg af Alexander Fenton er af etnologisk indhold, det ene om hjullos transport, fra kurv over paksadel til travois, mens det andet behandler udbredelsen af landbrugets køretøjer, og i begge kommer forfatteren vidt omkring i Europa og glemmer heller ikke de nordiske lande.

Viggo Hansen

Heinz Ellenberg: Bäuerliche Bauweisen in geoökologischer und genetischer Sicht (Erdkundliches Wissen; H. 72).

Steiner, Stuttgart 1984. VI, 69 s. ill. 25 cm. Pris ikke oplyst.

Udviklingen af Mellemeuropas bondgårds-byggeskik sættes her til diskussion på baggrund af en analyse af »såvidt gør ligt alle årsagskomplekser«, bl.a. med det formål at mane til jorden endnu overlevende etniske forklaringer på de forskellige grundformers udbredelse. Der ligger ingen

overraskelser heri, men et fortrinligt skema anskueliggør de bindinger, der er fra gårdtype til på den ene side naturgeografiske faktorer og på den anden side brugsform og størrelse samt erhvervstype. I en ellers righoldig litteraturliste leder man forgæves efter andre danske kilder end L. Hvass' lille bog, udgivet af Nationalmuseet 1977, mens såvel Axel Steensberg som Svend Jespersen o.a. er glemt. Det vil derimod mere danske geografer at læse, hvad forf. skriver om jysk landbrug (s. 54).

Viggo Hansen

D. J. Walmsley and G. J. Lewis: Human geography: behavioural approaches.

Longman, London 1984. XII, 195 s. ill. 25 cm. GBP 7.95.

Det er processerne bag individets opfattelse af sit miljø, der er sat i centrum i dette arbejde, hvor man især skal fæstne sig ved undertitlen. Opfattelse og adfærd er bestemt af det enkelte individs tolkning af de informationer, dette modtager af sine omgivelser. De processer i hjernen, der i de fleste situationer fører til en eller anden beslutning eller evt. kun en mening, er således bestemt af alder, køn, socialt niveau, uddannelse etc. efter måske at være påvirket af medierne. Det er ting som disse og flere andre forhold, der er genstand for behandlingen og som belyses af en række case-studies, fortrinsvis hentet fra bygeografien (Bysociologien). Det drejer sig om vælgeradfærd, opfattelse af ens rumlige omgivelser, forbrugeradfærd, om hvordan informationsstrømme dannes o.s.v. Sammenfattende kan man vel sige, at arbejdet behandler hele baggrunden for de meninger og beslutningsprocesser, der er et led i ens daglige tilværelse og hele livsforløb. Man ser dem i dag hyppigt praktiseret i offentliggørelsen af de meningsmålinger, der foruden at tjene reklameformål er et led i den politiske propaganda og eventuelt indgår som forsvar i en planlægnings-situation. Selv om bogen behandler en meget snæver del af humangeografien, kan den anbefales som en læseværdig tekst, der forbinder en side af livsfilosofien med dens realisering i praksis.

Viggo Hansen

H. P. White and M. L. Senior: Transport geography.

Longman, London 1983. 224 s. ill. 23 cm. GBP 6.95.

Part I indeholder en gennemgang af en række generelle faktorer for transport i det hele taget og hører vel forsåvidt med til